

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 3: Boskovice, Masarykovo náměstí, parc. č. 102. Abb. 3: Boskovice, Masaryk Platz, Parz. Nr. 102.

Literatura

Faltýnek, K., Šlézar, P., Moš, P. 2006: Hvozd (okr. Prostějov). „Na dolech“. *Přehled výzkumů* 47, 231.

Resumé

Blažov (Bez. Olomouc), „Niva“. Neuzeit. Kalkofen. Rettungsgrabung.

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

Masarykovo náměstí, kostel sv. Jakuba staršího. Novověk. Krypta. Záchranný výzkum.

Při stavebních úpravách, souvisejících s opravou dlažby a krytu hrobky ve farním kostele sv. Jakuba v Boskovicích, byli k otevření hrobky přivoláni pracovníci brněnského Národního památkového ústavu a Muzea Boskovicka. Ukázalo se, že v kostele jsou dvě samostatné hrobky (vstup do „nové“ hrobky se nachází ve střední části kostela v průchodu mezi lavicemi, vstup do druhé hrobky je umístěn za oltářem). Kromě pozůstatků nejméně sedmi členů rodiny Morkovských ze Zástřizl, uložených v rakvi, byly na podlaze hrobky nalezeny zbytky hedvábných tkanin – dvou praporů a železná renesanční přilba. Poslední vstup do této hrobky je podle nápisu na rakvi datován k r. 1910. Na jednom z praporů je ze zbytků celoplošné malby možné rozeznat erb rodu Morkovských ze Zástřizl, a to stříbrnou lilii na červeném poli s helmem a příkryvadly, v klenotu jsou tři pštrosí pera. Rod Morkovských ze Zástřizl byl držitelem boskovického panství v letech 1567–1691. Prapory i přilba budou odborně ošetřeny a konzervovány.

Zuzana Pančíková

Resumé

Boskovice (Bez. Blansko), Masaryk Platz, Kirche St. Jakob. Neuzeit. Rettungsgrabung. In die Gruft die Morkovsky von Zástřizl (1567–1691) waren zwei gemalten Fahnen und eine eiserne Sturmhaube gefunden.

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

Masarykovo náměstí, p. č. 102. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Parcela se nachází v JV ústí Masarykova náměstí a ze zadní strany je uzavřena ulicí Plačkovou (obr. 3). Při budování základů novostavby, z důvodu havarijního stavu po demolici (narušená statika vedlejších domů řadové zástavby), byla v profilu čelní části parcely zdokumentována jáma středověkého stáří s vrstvou vypálené mazanice. V celé ploše parcely byla zjištěna mohutná požárová vrstva, ze které pochází soubor převážně neglazované keramiky, mezi nimi celé kusy nádob a půlka mlecího kamene. Větší část keramiky je možné zařadit do období kolem poloviny 15. stol. (obr. 4), malá část souboru představuje novověkou příměs.

Zuzana Pančíková

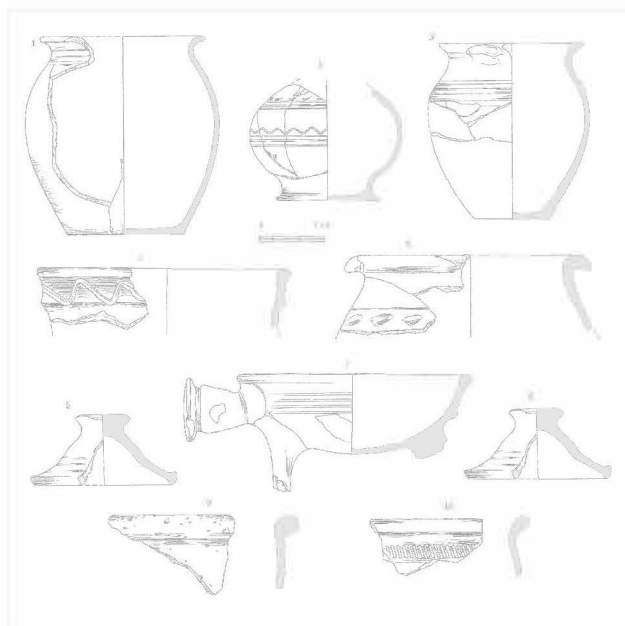
Resumé

Boskovice (Bez. Blansko), Masaryk Platz, Parz. Nr. 102. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

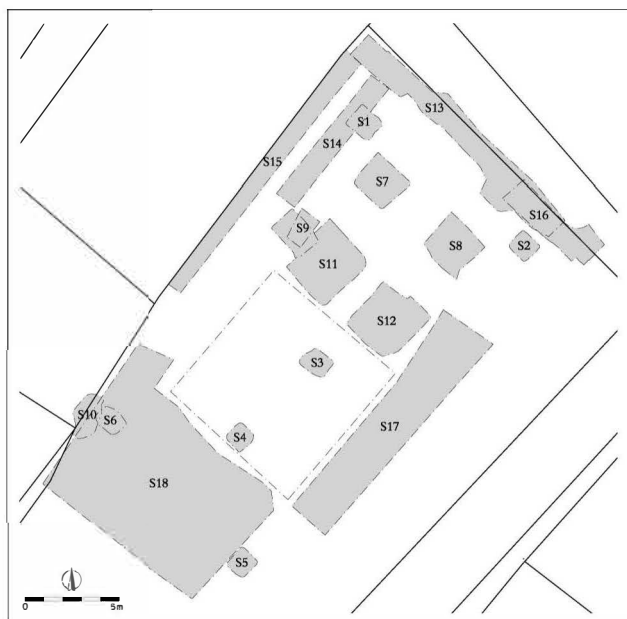
BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

Masarykovo náměstí, p. č. 81. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

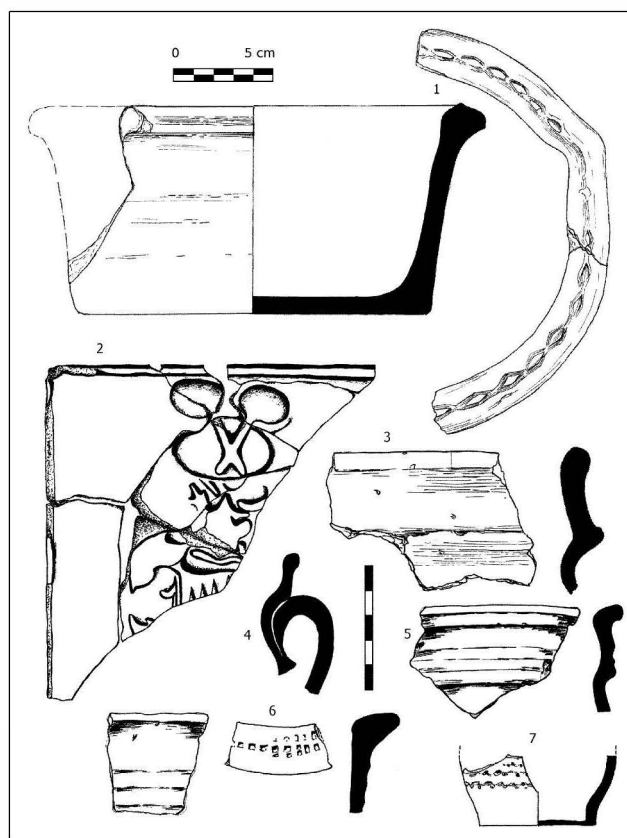
V souvislosti se stavbou víceúčelového objektu na Masarykově náměstí v Boskovicích (parc. č. 81) byl v místech přímo ohrožených stavebními pracemi proveden záchranný archeologický výzkum (obr. 5). Terénní část výzkumu proběhla v měsících dubnu až říjnu 2008 (obr. 7). Plošný výzkum proběhl v místech čtyř základových patek (rozměry cca 2,5 × 2,5 m) a podsklepené části novostavby (cca 7,3 × 10,4 m). Byly dokumentovány také profily

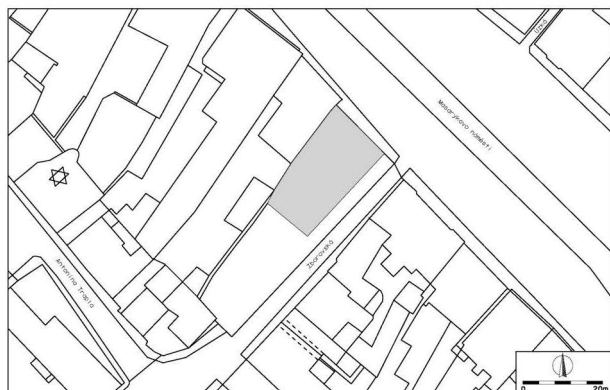
Obr. 4: Boskovice, Masarykovo náměstí, parc. č. 102. Výběr středověké keramiky. Abb. 4: Boskovice, Masaryk Platz, Parz. Nr. 102. Auswahl der Spätmittelalterlichen Keramik.

Obr. 5: Boskovice, Masarykovo náměstí, zkoumané části parcely. Abb. 5: Boskovice, Masaryk Platz, erforschte Parzellenteile.

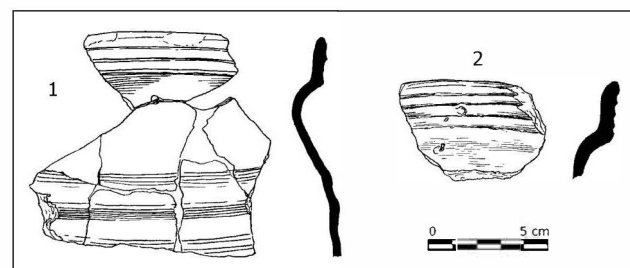
Obr. 6: Boskovice, Masarykovo náměstí, parc. č. 81. Výběr středověké keramiky z výzkumu. Abb. 6: Boskovice, Masaryk Platz, Parz. Nr. 81. Auswahl der keramischen Funde.

Obr. 7: Boskovice, Masarykovo náměstí plocha výzkumu. Abb. 7: Boskovice, Masaryk Platz, Grabungsfläche.

menších výkopů a základových pasů po obvodu domu. Výzkum byl realizován Muzeem Boskovicka ve spolupráci s Archaiou Brno, o. p. s.

V současné době probíhá zpracování výzkumu do doby nálezové zprávy a laboratorní ošetření nálezů. Nejstarší středověké nálezy můžeme předběžně datovat na konec 13. století (obr. 8). Sídlištní aktivity jsou spojeny především s množstvím sloupových jam a drobnějších kúlových jamek, které však nemůžeme vzhledem k omezenému plošnému rozsahu výzkumu přesněji interpretovat. Na několika místech byla zkoumána destrukční požárová vrstva se zbytky dřevohliněných staveb (S7, S14), která nasedala na nemnoho starší sídlištní úroveň. Na základě předběžného vyhodnocení keramiky můžeme celé souvrství zařadit do pokročilého 14. a první poloviny 15. století (obr. 6). Toto datování potvrzuje také dvo-

Obr. 8: Boskovice, Masarykovo náměstí, parc. č. 81. Keramika 13. století. Abb. 8: Boskovice, Masaryk Platz, Parz. Nr. 81. Boskovice, Masaryk Platz, Parz. Nr. 81. Keramik des 13. Jahrhunderts.

jice mincí markraběte Jošta z přelomu 14. a 15. století (určil Kamil Smíšek). Osídlení 15. století reprezentovalo také několik odpadních jam a pravděpodobně rovněž sutérén dřevohliněného domu zasypaného opět požárovou destrukcí (S8, S17). Jejich výplně obsahovaly například hrncovité nádoby s výlevkou, kachle se znakem pánů z Boskovic, kolkovanou keramikou apod.

V základovém pasu souběžném s ulicí Zborovskou (S17) byly ve dvorní části domu zjištěny novověké odpadní jámy (17.–18. století). V zázemí domu se rovněž nacházela pec, ve druhé fázi opatřená cihlovou plentou. Její přesná funkce nám není známa. Výzkumem se podařilo zachytit minimálně dvě na sobě nezávislé fáze novověké zděné zástavby parcely, reprezentované jednak základy nadzemních konstrukcí, ale také několika sklepy a sklípky ze smíšeného zdiva opatřené vstupními šijemi,

kteřé dosahovaly i úrovně druhého podzemního podlaží. Zajímavým nálezem, bohužel bez bližších stratigrafických údajů, je bronzové závažíčko o hmotnosti 18 g.

Podrobněji bude o nálezné situaci referováno až po komplexním zpracování výzkumu.

Václav Kolařík, Zuzana Pančíková

Resumé

Boskovice (Bez. Blansko), Masaryk Platz, Parz. Nr. 81. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

BOUZOV (OKR. OLMOUC)

Areál hradu 8, p. č. 1, 97, 100, 101, 93/2. Vrcholný středověk, novověk. Hrad. Záchraný výzkum.

Lokalizace: Poloha lokality v ZM ČR 1:10 000, list 24-21-04, rok vydání 1984, linie mezi body (mm od Z s. č.:mm od J s. č.): 180:336, 187:335, 193:332.

V měsíci září byla realizována II. etapa výstavby teplovodní přípojky do SH Bouzov. Teplovodní přípojka o délce 16 m a šířce 1,2 m, hloubce 1,1 m byla vedena v jihozápadní části nádvoří předhradí. Výkop se pohyboval pouze v hloubkách novověkých navážek a navážek z doby přestavby hradu z let 1895–1909. Výkop porušil torza tří kamenných novověkých zdív orientovaných ve směru sever–jih, nejmohutnější z nich dosahovala šířky 1,1 m.

Karel Faltýnek, Pavel Šlézár

Resumé

Bouzov (Bez. Olomouc). Burg, Parz. Nr. 1, 97, 100, 101, 93/2. Spätmittelalter, Neuzeit. Burg. Rettungsgrabung.

BRANIŠOVICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Na záhumencích“. Raný středověk, novověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

V listopadu a prosinci roku 2008 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum ve východním úseku polní tratě „Na záhumencích“ v souvislosti s budováním obslužných komunikací a inženýrských sítí pro plánovanou zástavbu rodinnými domy (viz kapitola Doba bronzová).

Menší část z 27 sídlištních objektů, narušených liniovými výkopy pro inženýrské sítě, je možné na základě nepočteného materiálu získaného vzorkováním vzniklých vertikálních profilů rámcově zařadit do raného středověku. V severním cípu lokality, kde terén klesá do nápadné deprese, zřejmě pozůstatku po dřívější těžbě hlíny (snad na hráz předchůdce dnešního Branišovického horního rybníka, který je zaznamenán ještě na 1. vojenském josefském mapování), byla navíc zachycena jedna novověká jáma se stopami po zapuštěných kůlech či tyčích, jejíž zásyp obsahoval mimo jiné několik lidských

kostí. Nejspíše druhotně přemístěné ostatky patří pravděpodobně jednomu dospělému jedinci, snad ženského pohlaví, zemřelému ve věku 18 až 24 let (věková kategorie juvenis až mladší adultus I).

Zdeněk Čížmář, Jiří Kala, Michal Přichystal

Resumé

Branišovice (Bez. Brno-venkov), „Na záhumencích“. Frühmittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

BRNO (K. Ú. BOHUNICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Ulice Kamenice. Časně slovanské období, novověk, 2. světová válka. Sídliště, bojiště. Záchraný výzkum.

V roce 2008 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i., v souvislosti s pokračováním výstavby Univerzitního kampusu Masarykovy univerzity záchraný archeologický výzkum v severozápadním výběžku katastrálního území městské části Bohunice, a to v souvislosti s budováním fází D, E a F tzv. Žluté a zelené etapy Akademického výukového a výzkumného areálu (viz kapitola Neolit a Eneolit).

Na severním okraji sledovaného prostoru byla bagrem porušena osamocená jednoprostorová chata patrně čtvercového půdorysu s podlahou částečně zapuštěnou pod úroveň terénu a s kamennou pecí v severním rohu (obr. 9). Získaný nepočtený keramický inventář ji řadí do časně slovanského období (keramika pražského typu). Uvedená komponenta dosud nebyla na lokalitě registrována (srov. Přichystal 2008), nelze však vyloučit, že další soudobé objekty mohly být bez dokumentace zničeny při stavbě tzv. internátu sester na pozemku v těsném severním sousedství lokality.

Podobně jako v předchozích letech (Přichystal 2007, 461; 2008a) byl na plochách v severní polovině dotčeného území sledován průběh střeleckého zákopu, vybudovaného podle nalezených nábojnic německými vojáky v závěru 2. světové války.

Michal Přichystal

Literatura

Přichystal, M. 2007: Brno (k. ú. Bohunice, Nový a Starý Lískovec, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 48, 337–338, 356, 461–462.

Přichystal, M. 2008: Brno (k. ú. Bohunice, Nový a Starý Lískovec, okr. Brno-město). In: Z. Čížmář (ed.): *Život a smrt v mladší době kamenné*. Katalog výstavy, Brno–Znojmo, 50–59, 168–169, 287–290.

Přichystal, M. 2008a: Brno (k. ú. Bohunice, Nový a Starý Lískovec, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 49, 393.

Resumé

Brno (Kataster Bohunice, Bez. Brno-město), Kamenice Str. Frühslawische Zeit. Neuzeit, 2. Weltkrieg. Siedlung. Kampfplatz. Rettungsgrabung.